

Eind april weigerde hij, de verordening te ondertekenen die Goedewaagen het recht gaf, straffen uit te delen aan journalisten die niet voldoende in de pas liepen. Dat betekende dat van Hooykaas geen medewerking te verwachten was bij de nationaal-socialistische herordening van Nederland die Seyss-Inquart voor ogen stond – een herordening die op tal van terreinen met drastische strafbepalingen gepaard zou gaan. Daar kwam nog bij dat Hooykaas spoedig met de aanmatigend optredende Rauter overhoop kwam te liggen. Op de dag waarop Duitsland de Sowjet-Unie overviel (22 juni), stond dan ook al enige tijd vast dat Hooykaas als hoofd van het departement zou verdwijnen. Seyss-Inquart had besloten, de leiding van Justitie aan een NSB'er op te dragen, mits een geschikte candidaat gevonden kon worden. Dat laatste was gelukt: op dringend verzoek van Mussert had prof. mr. J. J. Schrieke die sinds '34 in Leiden Indisch staats- en administratief recht doceerde, zich beschikbaar gesteld. Op zijn persoon komen wij in ons volgende deel terug. Hier willen wij slechts vermelden dat Schrieke zich na de meidagen van '40 bij de NSB aangesloten had. Hij werd per 1 juli '41 benoemd, Hooykaas werd weer raadadviseur.

Men kan op Schrieke veel tegen hebben, maar hij was geen eerzuchtige intrigant en dat was nu juist wèl de man die begin mei '41 als secretaris-generaal van financiën en van bijzondere economische zaken zijn intrede deed in het college van secretarissen-generaal: Rost van Tonningen.

Trips functie was aanvankelijk waargenomen door twee hoofdambtenaren van Financiën, de thesaurier-generaal, B. J. de Leeuw, en de directeur-generaal der belastingen, H. Postma. Postma, 'een typische hoofdambtenaar der belastingen: knap en kundig', 'niet vervelend', 'een fris en onafhankelijk element' (het zijn alles karakterisering van de hand van de secretaris van het college van secretarissen-generaal, mr. Schaepman¹), bleef, nadat Rost tot secretaris-generaal van financiën benoemd was, de vergaderingen van het college bijwonen: de *Reichskommissar* had immers, zoals wij al eerder vermeldden, het ressort der belastingen niet aan Rost toevertrouwd. De Leeuw, een zwakke figuur, verdween toen Rost kwam – en die komst wekte eigenlijk bij al zijn ambtgenoten bezorgdheid. 'Hij vertoonde soms', aldus weer Schaepman,

'de symptomen van een amokmaker . . . Schelden zonder controle of argumentatie. Verder deed hij zich in het college graag voor als de getapte Leidenaar . . . Ik kreeg steeds de indruk dat men een weinig bang voor hem was.

Immers, evenals zulks wel op schoolinstituten geschiedt, waar de zwakkere knapen zich de fratsen van een zeer sterke makker laten welgevalen, luisterde

¹ C. J. M. Schaepman: 'Verslag betr. de secretarissen-generaal', p. 183 (CNO-Csg).